

Ombudsmanden og aktindsigt

Folketingets Ombudsmand er en uafhængig kontrolinstans, der gratis behandler klager over offentlige myndigheders behandling af aktindsigtsanmodninger. Ombudsmanden spiller en central rolle i at sikre åbenhed i dansk forvaltning.

Hvem er Ombudsmanden?

Folketingets Ombudsmand er en uafhængig institution, der er valgt af Folketinget til at overvåge, at den offentlige forvaltning handler i overensstemmelse med loven og god forvaltningsskik. Ombudsmanden er ikke en domstol og kan ikke ændre afgørelser – men kan udtale kritik og komme med henstillinger, som myndigheder næsten altid følger.

Ombudsmanden kan kontaktes på www.ombudsmanden.dk, og det er gratis at klage.

Ombudsmandens rolle i aktindsigtssager

Aktindsigtsklager udgør en meget stor del af Ombudsmandens sagsbyrde. Ombudsmanden behandler klager over:

- Afslag på aktindsigt (forkerte eller for brede undtagelser)
- Lang sagsbehandlingstid
- Mangelfulde begrundelser for afslag
- Manglende overvejelse af meroffentlighed
- Forkert behandling af egenaces-anmodninger

Sådan klager du til Ombudsmanden

For at klage til Ombudsmanden skal du normalt have udtømt de ordinære klagemuligheder – dvs. have klaget til den overordnede myndighed og fået svar derfra. Det er ikke altid et krav, men det er god praksis.

Klagen indgives via Ombudsmandens hjemmeside eller pr. brev. Du skal:

- Beskrive sagen og din aktindsigtsanmodning
- Vedlægge myndighedens afslag og din klage til overordnet myndighed
- Forklare, hvad du mener er galt

Der er ingen formelle krav til klagen – skriv det på et forståeligt dansk.

Hvad kan Ombudsmanden gøre?

Ombudsmanden kan:

- Udtale kritik af myndighedens behandling af din anmodning
- Henstille, at myndigheden ændrer sin afgørelse
- Udtale vejledende udtalelser om fortolkningen af offentlighedsloven
- Optage sager af egen drift, hvis Ombudsmanden bliver opmærksom på systemiske problemer

Ombudsmandens udtalelser er ikke bindende i juridisk forstand – men myndigheder følger dem næsten altid. En kritisk udtalelse fra Ombudsmanden er en stærk markering.

Ombudsmandens praksis som retskilde

Ombudsmandens udtalelser i aktindsigtssager er vigtige retskilder. De præciserer, hvordan offentlighedsloven skal fortolkes – hvornår undtagelser er berettigede, hvad der kræves af begrundelser, og hvad god forvaltningsskik er. Mange af de fortolkninger, vi bruger i dag, stammer fra Ombudsmandens udtalelser snarere end fra domstolsafgørelser.

Klage over sagsbehandlingstid – særlig procedure

Ombudsmanden har en særlig procedure for klager over lang sagsbehandlingstid. Her behøver du ikke at afvente den endelige afgørelse – du kan klage, mens sagen stadig verserer. Ombudsmanden kan herefter bede myndigheden om at skynde sig.

Det er et nyttigt redskab, hvis du oplever, at en myndighed er urealistisk langsom – og det er helt gratis at bruge.